

Városrendezés – vitákkal

A hivatásos városrendezők, építésszek, tervezők megnövekedett felelősségérzete jól tükröződik azokban a vitákban, amelyek a közelmúltban zajlottak le a főváros egy-egy új részletének kialakításáról. Erre utal az a beszélgetés is, amelyet *Szilágyi Lajossal*, a Fővárosi Tanács VIII. városrendezési és építészeti osztályának vezetőjével folytattunk. Először arról érdeklődtünk, mi tette szükségessé, hogy felülvizsgálják az ötvenes évek végén készített távlati városrendezési tervet.

Csalusorban a kibernetika

— A főváros lakosságának növekedése, a megváltozott gazdasági és urbanisztikai követelmények miatt több vonatkozásban elavult a korábbi program — mondotta *Szilágyi elvtárs*. — Ebben szerepet játszott az is, hogy *egy évtizeddel ezelőtt még nem voltunk birtokában azoknak a társadalmi, gazdasági és tudományos elemzéseknek*, amelyek segítségével a századforduló távlatáig pontosabban meghatározhattuk volna a város fejlesztésének fő irányelveit.

Gyakorlati példaként a lakásépítkezést említettem meg. Jelenleg 132 ezer új lakásra volna szükség a fővárosban. A tudományos elemzésekből arra következtettünk, hogy a mostani építési ütemmel 1971-ben 112 ezer, 1976-ban még mindig 85 ezer új családi otthonra lenne igény. E számok ismeretében most intézkedések történnek a *tempó meggyorsítására*, a többi között a házigyárak kapacitásának növelésével, esetleg újjak létesítésével. Elektronikus számítógépekkel azt is megvizsgáltuk, melyek azok a városrészek, ahol a bontási, közművesítési, közlekedési és más kiegészítő szempontjából a *leggazdaságosabban építhetnénk*. Budapesten 23 övezet jöhetett számításba, ezeken összesen 160 ezer lakás telepítése lehetséges; 32 kombináció merült fel, s a számítások alapján pontos beépítési sorrendet állíthattunk össze.

A következőkben a főváros és Pest megye fejlesztésének összehangolására irányuló törekvésekről érdeklődtünk.

Felvándorlás Pest környékre

— Közismert, hogy a második ötvenes terv időszakában Budapest és környéke lakosságának növekedése meghaladta az ország teljes népszaporulatát, a felköltözők megtölthették volna egy nagyobb vidéki várost. A budapesti felvándorlás üteme most már jelentősen mérséklődik, a közvetlen környéken, a tizenöt kilométeres övezeten belül levő 64 településen azonban a *lakosság növekedése igen gyors, meghaladja a fővárosba költözők számának a négyszeresét*. Érd például 40 ezer lélekszámú várossá nőtte ki magát. E települések fejlődését szoros egységben kell elbírálni a fővároséval, hiszen ez az övezet mindinkább

HUSZONHÁROM ÖVEZETBEN 160 EZER LAKÁS

1970-TŐL MEGGYORSUL A SZANÁLÁS

Beszélgetés a főváros fejlesztéséről

együtt él Budapesttel, hatása közlekedési, közművesítési, kereskedelmi és más tekintetben is egyre inkább érződik. Ezért a távlati városrendezési terv felülvizsgálataiban a Fővárosi Tanács szorosban együtt kíván működni Pest megye vezetőivel.

— A városfejlesztésnek része a szanálás is. Sok lakóépületre vár ez a sors. *Bontásuk mégis vontatottan halad. Miért?* — kérdeztük.

Szilágyi Lajos elismerte, hogy a bontási program végrehajtásán érződik némi határozatlanság. Ennek az a magyarázata — mondta —, hogy a súlyos lakáshiány miatt minden döntésre jogosult szerv *csak rendkívül óvatosan határozza el magát egy-egy épület, ház sor lebontására*. Az is igaz azonban, hogy évről évre több lehetőségünk lesz, s 1970-től természetesen a gazdaságossági kívánalmak figyelembevételével, már nagyobb mérvű lesz a szanálás.

Arról érdeklődtünk ezután, hogyan valósul meg a gyakorlatban, hogy az építkezésekkel új városközpontok alakuljanak ki.

Az új centrumoktól az Arany-hegyig

— Ez a folyamat a szemünk látára megy ma is végbe. Pesterzsébet, Kőbánya, Csepel és más peremkerületek centrumaiban már ma sem lehet ráismerni a négyöt évvel ezelőtti, falusias jellegű településekre. Több ezer lakás és a csatlakozó kommunális létesítmények révén egész városrészek arculata változik meg: *rendszeresítetté, szerkezetileg is nagyvárosiasá alakulnak, arról nem is szólva, hogy az építkezésekkel egész kerületek lakosságának kereskedelmi, kulturális, egészségügyi ellátása, közlekedése, csatornázása javul meg. A kerületközpontok újjászülése a szocialista városfejlesztésnek, az egész főváros gazdagodásának a feltétele, s ez a jövőben is irányadó törekvés*.

A főváros esztétikai képének további javítására is több elgondolás van. A Budapesti Pártbizottság kezdeményezésére most készítik s hamarosan jóváhagyásra felterjesztik a tervet a *neononálak, a kirakatvilágítás, a főútvonalak, a nagyobb objektumok díszítésének gyorsabb fejlesztésére*. A Belváros rekonstrukciós programjának keretében „frontátörés” készül a kirakatok, portálok modernizálására is.

— A közelmúltban sok érdekes tervpályázatot írtak ki a város-

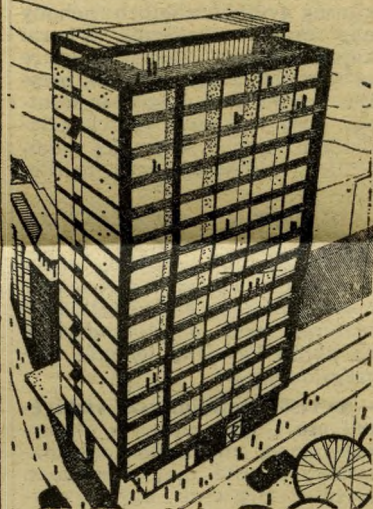
rendezési szervek. Melyek voltak ezek közül a legeredményesebbek? — érdeklődtünk.

— Egyről szólnék — kaptuk a választ —, mégpedig az *Aranyhegyi pályázatról*, melyre 28 pályamű érkezett, tizenegyet díjaztunk közülük. Az Arany-hegyen, vagyis az *esztergomi vasútvonal, a Szentendrei út és a Bécsi út övezte dombos vidéken 3–7 ezer lakásos városnegyed építésére nyílik lehetőség*. Valamikor az olimpiai falu céljaira tartalékoltuk ezt a területet. A pályázók feladata az volt, hogy a leendő lakótelepet a mellette építendő *sportstadiont, a televízió új székházát, üzemépületeit, stúdióit elhelyezzék és beilleszték a városrészbe*. Az építészeti megoldás a pályázat második fordulójában dől majd el, ennek alapján készül a beruházási program is.

„Várjuk a javaslatokat”

Megjegyeztük, hogy néhány ismert beépítési tervet, illetve kivitelezésük elhúzódsát sokan bírálták.

— A Kossuth Lajos tér déli szárnyán levő telep beépítése irodaházzal sokáig nyílt kérdés, fogas probléma volt — utalt a fenntartásokra az osztályvezető. A terven minden kor építészeti stílusjegye nyomot hagyott, ezért volt rendkívül nehéz meghatározni; *hogyan illeszkedne bele leginkább a tér hangulatába az új építmény, úgy, hogy a földszintjén elhelyezendő metróállomás csarnoka ne zavar-*

A Köztársaság tér és Népszínház utca sarkán épülő, 16 emeletes OTP-ház terve.

ja a munkát, forgalmat. De végül is sikerült. Régióta húzódik a *Roosevelt téren* levő hatalmas telek beépítése is. A jelek szerint az itt tervbe vett irodaház beruházása meghiúsult, most előtérbe került egy szálloda építésének a gondolata.

— Sokan kérdezik, mi az álláspontunk a *Nemzetközi Vásár területével* kapcsolatban. Nos, változatlanul az a véleményünk, hogy a *Városligetnek ez a részét*, amely vásár céljaira amúgy is évről évre szűkebb lesz, *rossza kell adni a lakosságnak*. Tárgyalások folynak arról, hogy a BNV fokozatosan települjön át a *Lágymányosra*, akkor is, ha néhány évig egyszerre két helyen kellene tartani a vásárt. Ugyancsak sokan kifogásolják a Belváros egyik legforgalmasabb útvonalán, a Tanács körúton folyó rendezést is. A 7. és 11. számú házakat lebontották, a közöttük levőt azonban nem, ezért az úttest szélesítésére nincs mód. Pedig ez fontos lenne, igyekszünk is mielőbb valami megoldást találni. Sok ilyen és ehhez hasonló kérdést tesznek fel a budapestiek, amiből egyrészt kitűnik a lakosság közismert érdeklődése szeretett városa iránt, s az is, hogy a *nem hivatásos városrendezők köre mindinkább bővül*. Javaslatokat örömmel fogadjuk, szeretnénk, ha velünk együtt vállalnának részt a város rendezésében, szépítésében — mondotta végül *Szilágyi Lajos*.

Háttérben: a Kossuth Lajos téri, sokat vitatott irodaház makettfotója.

Fekete Gábor